
НОБАЛЛА

Наймодніші матеріали на
сукні, костюми у величезнім
виборі поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька ч. 10.

ФІЛІЯ В СТРИЮ!

ФІЛІЯ В СТРИЮ!

шовки на сукні і підшевки —
СУКНА заграничні і модні — Всякі
додатки до кравецтва і моднярства
КАПЕЛЮХИ дамські заграничні

Магазин новостей для пань

ГЕРБЕР і ШТАЙНМЕЦ

вул. Коперника ч. 5.

Телефон ч. 859.

Телефон ч. 859.

Жіноча спілка „ПРУД” промислова

Кооператива з обм. порукою

Львів, Ринок ч. 39. (вл. д/м.)

поручає свої **робітні суконь і біляв**, де викону-
ються так скромні як і найбагатші жіночі убори
і перерізки, всяке біляв фатовими см. амч і по дійсно
дешевих цінах. Великий вибір стилевих вишивок, на-
родні строї в цілості й часті, виш. сорочки, блузки,
прекраси домашнього уладження і т. п.

Курси крою суконь і біляв

для рави в рік по 3 місяці.

Рік заповнення 1930.

Уділ 10 ал. впис. 2 ал.

Години прийняття: від 8—1 в пол. 13—6 поп.

Важко для пань! Важко для пань!
ФАБРИКА КАПЕЛЮХІВ

Й. ГОТТЛІБА

Львів, пл. Стрілецька ч. 15.

Кравецька фабрика капелюхів. Найкращі матеріали.
Для прикраси капелюхів в 24 год. СПЕЦІАЛІЗОВАНОСТЬ В ВИРОБЛЕННІ ПЛАНХ
КАПЕЛЮХІВ, ГІННОЇ ФАБРИКИ НА НАЙВИЩІЙ КРАСІ. Висока ціна
на рівні з золотом 7. 100

Робітня суконь і костюмів

СТЕФАНІЯ МОНЦІЄВИЧ

У Львові, вул. Хмельовського ч. 15.

МАШИНИ ДО ШИТТЯ

найкращі машини, яких
схвалюють часті, прилади
до кравецького ремесла
і до ручних робіт поручає

АЛЕКСАНДЕР

МАЛІМОН

Склад машин до шиття

Львів, вул. Валова ч. 11 а.

Приймається машини до направи.

Позір!

ЖІНКИ!

Позір!

Вступайте в члени кооперативи:

„УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО”

ЖІНОЧОЇ ПРОМИСЛОВОЇ КООП. З ОБ. ПОР. У ЛЬВОВІ

Уділ 5.— 300.

ВПИСОВЕ 1.— 300.

Адреса кооперативки: **Львів, Руська ч. 18/III.**

Члени коопер. користуються 10%, знижкою при замовлюванню форм крою в адміністрації журналу „НОВА ХАТА”.

НОВА ХАТА

ЖУРНАЛ ПРИСВЯЧЕНИЙ МОДАМ І СПРАВАМ ДОМАШНЬОГО ЖІНОЧОГО ГОСПОДАРСТВА.
ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ.

РІК 1.

ЛЬВІВ, СЕРПЕНЬ 1925.

Ч. 3.

ФЕДІР ДУДКО.

БІЛА КОРОЛІВНА.

(ІЗ ЦИКЛУ: „ЧЕРНИГІВСЬКІ ОПОВІДАННЯ“.)

Ясній тіні
Миколи Васильовича
Гоголя.

Ця мила казка може й не дає нас.
Творці бетону: кудато вже наїзна...
...Тепер на місце квіток й соловейки
Навпаки стали кради та бетон...
А я люблю, як у вечірній час
Соняка заспіває порелізна.

Максим Рильський.

Кажуть — нема вже русалок. Ніде. Дуже можливо. Пуці зникли, обміліли річки — що дивного, що вони перевелися. Але в Сеймі русалки ще є.

Вийдіть на беріг рано-ранесенько — коли сонце от-от тільки підбивається і ніжними рожевими перстами розглажує похмурі зморшки на глинястих урвищах. Вийдіть і озирніться — і ви побачите на мокрому іще пісочку поміж прослідками дрібних гусячих лапок свіжі сліди русальчиних маленьких ніжок. Гляньте на сивий верболиз — на вітах його волосся з мокрих русальчиних кіс. А з прозорих глибин, тихих і недвижних, хтось пильно-пильно — вгляньтесь тільки — дивиться на вас журними, синіми, чистими, як ранішня роса, очима. Так і знайте — то русальчині очі. Або що ви скажете на ті розгублені квітки з русальчиних вінків, що тихо пливуть по воді і розкидані на березі на золотому пісочку?...

Ні, ні — у Сеймі живуть ще русалки! Скаже про це вам усякий, кого не поспитайте: чи то сивий дід з-під Батурина, що прожив свій вік над Сеймом, чи молодик-козак із Нових-Млинів, чи рибалка з Дудчиних хуторів під Сосницею — усі знають, що живуть іще русалки в чистих, як сльоза, прозорих, як кришталь, старих водах тіняво-зеленого тихого Сейму.

Нащо краще: не довгий час минув від пори, як сам я малим хлопям проживав у свого діда по-над самісеньким Сеймом і сам їх бачив.

Розказати вам про русалок?

Знаєте, вода у Сеймі чиста-чиста, прозора-прозора і — пахне. Увійдеш теплим, мякеньким, як едвab, пісочком по колінка у річку, набереш води у жменю, піднесеш до носа — пахне. Чимсь, знаєте, таким свіжим-свіжим, молодим-молодим,

невинно-зеленим... Як ніжна водяна травичка. Та де травичка! Як...

Та чи були ви коли на Сеймі? Що? Шкода! Старий-старий Сейм і старі його чисті задумливі води. Вгляньтесь у води Сейма — і ви бачите прозорі, як скло, блискучі крапельки сліз молоді кнзягині Ярославни: допливають з Путівля аж до цієї пори. Вгляньтесь в них — і ви побачите живі відблиски заплаканих очей молоденьких козачок, що в тихій задумі стоять по-над водою — виглядають з далеких походів своїх запечених на степовому сонці лицарів. Вгляньтесь в Сейм — і ви побачите в його водах білі відсвіти струнких колюмн старого батуринського палацу: пливуть собі тихо, задумливо, сумно, минаючи зелені береги, золоті піскові коси, пливуть у Десну, у Дніпро, до Чорного моря, бо — знає, куди вони пливуть — білі відсвіти колюмн старого батуринського палацу... Чого-чого ви не побачите в блискучих водах старого Сейму — вгляньтесь тільки!

А панна Люда, пишнокоса генералова дочка панна Люда, що на горі, в білому домі зі своїм старим батьком-генералом жила, бачила у водах Сейму навіть те, чого ніхто, як не вглядався, уздріти не міг.

Підбіжить було до води, підбере на колінках легку білу сукню, нахилиться і показує:

— Дивися, бачиш — біла королівна у воді?

Вглядаюся. До самісенького дна сягаю оком — нічого не бачу. Бачу голубе небо у воді, бачу великі білі хмари — на небо дивитись не треба, — а королівни не бачу.

— Да де!... Та куди дивишся!... Он, бачиш: очі голубі-голубі, коси довгі-довгі, сама уся в білому... Ну?

Я бачу Людин відсвіт у воді: біла-біла сукня, голубі очі, золоті, шовкові, як у русалок, коси, а королівни не бачу.

— Не бачиш?... Ні? Ха-ха... Ах ти-ж капшук малий!

І Люда враз кидається на мене, маленькою долонею пустотливо розкудовчує на голові волосся і, дзвінко сміючись, пускається навтьоки в сад.

Мигає перед очима в мене її струнка з голубою підв'язкою нога на перелазі, шурхають буряни і нема Люди — зникла. Але враз кидається з-за стовбура липи у кущі, вертко, дзигною вється між деревами і раптом стрілою несеться по розчищених доріжках угору.

На півдорозі до білого дому покидаю Люду: прудконога, метка — не наздоженеш. Хіба що иноді за кінчик коси вхопиш — ну, тоді дудки! Цупко тримаюся мягкой коси — не відпущу без спокути.

Спускаюся до Сейму. Нахилиюся над водою. — І де вона ту королівну бачить?...

Вглядаюся. І раптом починаю бачити.

В легенькій білій сукні, з довгими косами, з голубими сміхотливими, як у Люди, очима... Вилита Люда!...

От посувається... Злодійкувато простягає наперед руки...

Втікати!

Вертко подаюся назад і — дико скрикую: хтось швидко обхоплює мене руками ззаду й міцно затуляє очі.

Від жаху холоде в грудях. Впираюся ногами у пісок і тиснуся плечима до чіхсь твердих колін.

Що? Люда? Ну-ж, знатимеш мені!

Шпарко обхоплюю обіруч її ноги і рвучко кидаюся вперед.

Люда скрикує і падає навznak на землю. А я мигцем кидаюся до неї, сідаю верхи впоперек стану і прудкими пальцями бігаю по її шиї, грудях, твердих дівочих боках.

Кричить, заходиться реготом Люда. Аж плаче — так регочеться.

— А будеш?

— Пусти, пусти... Не буду більше... Пусти, ха-ха... Червоне пуделко, що на комоді в мене, подарую...

Пуделко?

— А чи подаруєш же?

— Подарую... От тобі хрест святий, що подарую...

Пускаю.

На мягкому піску — відтиски маленьких Людиних черевичків. А межі ними, від води в край саду по-під розлогі верби — нічні сліди дрібненьких босих ніжок.

— Людо, чий це — русальчині сліди?

Люда витріпує пісок з волосся.

— А то чий-ж! Хіба не бачиш?... А ти от подивись...

Скидає миттю черевик і приміряє ногу до маленького русальчиного сліду.

Точнісінько. Як вилита, русальчина нога. Аж дивно!

— Що, бачив? От подожди — я скоро втоплюся, стану русалкою — тоді не підходь до води... Так от і вхоплю.

І вона раптом хапає мене у оберемок ззаду.

Сопу, пручаюся, колочу ногами, впираюся ліктями в тверді Людині груди.

Люда пускає і, повіваючи довгими косами, тікає в сад.

А я стою, вдивляюся у воду. Королівна з думки мені не йде...

Враз щось ляскотливо сплескує на Сеймі. Що це?

Розходяться по воді круги. Гойдаються велетенські купи хмар.

— Ніхто, як біла королівна... Ач яка!

Відскокую під верби. Нахилиюся, хапаю грудку, замахуюсь і з силою жбурляю в річку. Жадливо проковтує Сейм земляну грудку і знову круги. Нахилиюся по другу, коли:

— А ти-ж тут що, в сомів стріляєш?

Перелякано озираюся.

Генералів конюх Андрій. Міцний, здоровий. Чистий тобі Голіаф. Веде до річки коні напувати.

— В королівну стріляю.

— В кого, в кого?

— А в королівну... Що у воді...

п. Михайлину Ольшанську-Стефанович як артистку, — пізнало наше громадянство перший раз на II. Мистецькій Виставці у Львові, яку устроював літом 1923. Гурток діячів українського Мистецтва.

Тоді між експонатами різних знамих артистів, появилася несподівано групка графічних композицій невідомої досі ширшому загальному артистичному колу. Як звертали увагу глядачів. „Папоротин Цвіт“, „Ангел“, „Сонет“ виведені певною рукою, видержані в композиції й в стилі української вишуканості, ці три перлини графіки стрінулися з повним признанням зі сторони критиків тодішньої виставки.

п. М. Ольшанська-Стефанович, учениця проф. Холодного, йдучи за своїм учителем, створила цілу низку серйозно подуманих композицій, які зацікавили наші художні круги.

На III Мистецькій Виставці, осенню 1924 авернула увагу глядачів нова праця п. Ольшанської „Вигнання з раю“, в якій критики добачують замінний крок наперед, й уміня внести в свої графічні композиції національний елемент (мотиви з народних взорів з миски).

„Umění Slovanské“ чеський ілюстрований артистичний місячник в числі за марті 1925, знайомить своїх читачів з українською графікою. Між іншими згадає й про нашу артистку, поміщуючи знімку з одної з її праць.

Графіки п. Ольшанської були теж уміщені на виставці в Празі нещодавно с. р.

Папоротин цвіт.

рис. М. Ольшанська-Стефанович.

П. Холодний. — Портрет п. М. Ольшанської-Стефанивич.

— А ну, ну — покажи, де... Зараз спіймаємо. Всміхається.

Із заздрістю дивлюся на його міцну могутню постать, на великі м'язи на руках, на велику кучеряву голову. А й справді — чому-б Андрієві не спіймать її! Такий великий, дужий — дужчий за всіх у околиці. Вже не один парубок похвалювався покласти Андрія під себе — деж пак: усіх подолав. Перший плавець на Сеймі: двадцять разів одним запуском туди й назад річку перепливає... Що йому — пірнув і вхопив королівну за косу...

— Коли-ж нема вже... Сховалась...

— Шкода! — і пускає коні до річки. — А яка-ж вона?

— А така зовсім, як Люда... Точнісінько, знаєш: у білому вся, довгі коси має...

— Як Люда, кажеш?

І повертає голову до білого генералового дому. Веселий, чистенький, під сірою бляхою — як яечко, біліє на сонці межі деревами старий генералів дім.

Коні заходять у річку, стають, витягають шні, пожадливо смочуть голубу сеймову воду. А Андрій стоїть, виймає кисет із кишені, крутить цигарку. Кисет оксамитовий, чорний, з блакитною едвардіною стьожечкою.

— А я знаю, чия це стьожечка. Це Людина стьожечка. Люда тобі подарувала.

Андрій перестає крутити цигарку.

— Таке! А то чому-ж би Людина? Моя.

— Ні, Людина. Вона у Люди була... Я знаю...

— Багато ти знаєш! — і ховає кисет до кишені.

— А от і знаю... А скажи, чому ти Люду цілуєш і королівною зवेश?

У Андрія аж тютюн з папірця висипався на землю.

— Що? що?

— А он там, у саду, під альтаною — пригадуєш? Що, може не казав? Вхопив Люду за плечі, підніс голову, поцілував і каже: — Моя ти королівно!... Ще раз поцілував і знову: — Моя ти королівно ясна!...

— Слухай, хлопче, брешти та не забрехуйся. Чуєш?

Ласкаві очі під лискучим дашком нового кашкета стають колючі і мигтять у них блискавки, як у горобину ніч.

— А то не казав може? Спитаємося в Люди.

Мовчить. Ніздрі роздуваються, мов той міх у кузні.

— А ти бачив, чув?

— А бачив. Я в малині у нашому саду стояв, крізь штахети бачив.

— Брешеш ти — от що... От і все.

Андрій враз повертається і, широко ступаючи, простує до річки. Хапливо роздягається, хреститься, кидається у воду і, дзвінко плескаючи долонями, пливе. Вертає, вилазить коневі на спину, робить круг по воді, припливає назад.

Коні повиходили на беріг, стоять. Блищать на сонці, мов ляком облиті.

Андрій одягається, надіває кашкета на голову і махає рукою на коней:

— Н-но!

Голос сердитий. На мене — ані зиркне.

Але враз зупиняється і:

— Щоб ти нікому цього не брехав, чуєш? Щось подарую тобі... А почую, що розбрехуєш — спіймаю і в річці втоплю. Пам'ятай!

Мовчу. А він повертається, великий, здоровенний, і гнучко ступаючи, простає за кінцями.

Що-ж би він подарував мені? От як би ті гудзики шкляні, що на жилетці в нього! Зелені-зелені, мов жуки блищать... Але чого він каже, що я брешу? Не брешу я — їй-богу, ні!... Я бачив...

І пригадується мені — не одно те я бачив. А хіба у возовні не садочив Люду на коліна? Й не цілував? А у березняку на могилах? А он там, в осокомах?

— Брешеш, каже... Який!

За річкою — свист. То малий Левко свині пасе, уздрів мене, знаки подає.

Ех, переплисти-б зараз човном на той бік до Левка! Умовитися-б, як уночі на ночліги на вигін з хлопцями втікти... Та не важуся: побачить ще дідусь із вікна — лиха не обберешся...

Стрімголов, заломивши голову, як загнуданий кінь, лету до дідушевого садка. Треба-б клею з сливок наколупать, перед обідом попоїсти... На город побігти — маку наломати, подивитися, чи не пють соняшників горобці, нарізати дудок з гарбузиння... Бугаєм гудуть ті дудки — слухати любо!... Звідти до повітки — через голову на свіжому сні поперевертатися. Звідти до клуні — по кровках аж під самісеньку соху по теплі горобячі яйця полізти...

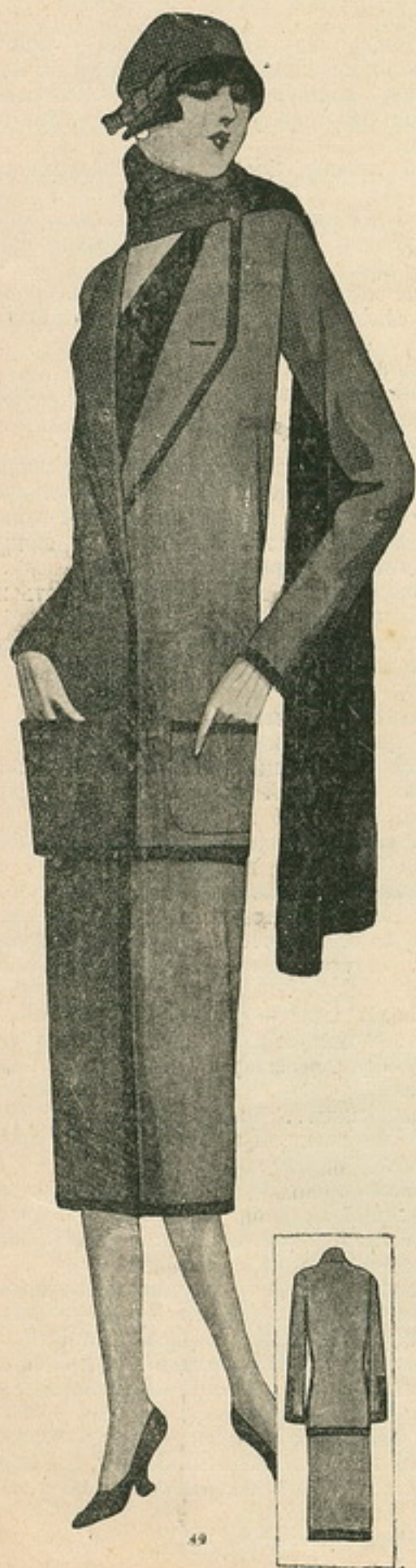
(Продовження буде).

ВІСТИ З МОД.

Предвиджувана простолінійність крою й фасонів удержалась на літо в цілості. Лише добір матеріалів і незвичайно оригінальні помисли в зі-

ставленню красок і прибрань, та взори на матеріях додають сукням живости.

Дуже модні є можливо найтонші матеріали, як муслини й гази. Але туалети з цих виробів вимагають рівночасно дуже старанного й елегантного *dessous*.

49

50

Ч. 49. Спортивний костюм з матеріалу „kasha“ лямований шовковою бронзовою тасьмою. Фантастичний шаль ві взористої крепи.

Ч. 50. Елегантний костюм з вовняного рипсу краски „beige“ з білою піковою камізелькою.

Ч. 51. Сукня з білої вовни з викладаним ковнірцем і довгими рукавами. На боках долом дрібні фалди.

Сукні все ще короткі, й щораз коротші... Шия відкрита, але розмір декольту вже далеко менший; крім цього переважно рамований ковнірцем з білого або ясного матеріалу. Дуже модні є всякі плісовані реверси, найрізноманітнішої величини, жаботи та камізьки, а на них, або прямо на сукнях вивязані зі стяжки довгі краватки, не раз аж до колін.

Рукави все ще коротенькі, хоч вже мабуть недовго доведеться їм панувати, бо вже починають показуватися нові форми рукавів: довгі грецькі, з видовженими кінцями, в середині виложені другим матеріалом, або прямо з другим особним рукавцем з газі; інший знова фасон з „буфою“ в долішній частині, сильно зморщений до маншетики.

Ч. 52. Сукня на пополудне в шовку в паси. Ковнір і плісований жабот в білої „Crêpe Georgette“. Пасок білий.

Ч. 53. Візитова сукня з „crêpe satine“ ліліової краски. Коло шиї, рукавів і долом, лямовання з того самого матеріалу, темнішої краски. Замітний новий фасон рукавів.

Ч. 54. Елегантна сукня зі взористою „crêpe de Chine“ тло біле, ваір золотий і чорний. З лівого боку вставлена гладка плісована матерія волотої краски. Пліси придержані паском.

Щораз більше популярними стають шалі, які починають подекуди заступати верхні нагортки, плащі й пелерини. Вигляд їх, — величина, форма, виріб, краска, найрізноманітніші: багато гафтовані, з кашміру, еспанські з довгими на пів метра френдзлями, з золотої або срібної лями, це найкоштовніші окази. Або знову легенькі, з тюлю, *crêpe georgette*, взористі, нашивані пацьорками, ручно мальовані в цвіті, або знову цілком гладкі, — й лише золотий беріжок, це їх одинока прикраса.

Капелюхи, до легких суконь, з ширшою кри-

сою, в ясных теплих красках, з ясным кольоровим прибранням, в гармонізуючих, як дуга тонах. Фільцові капелюшки не зникають; дуже оригінальні можна бачити в блідо селединовій красці.

Панчохи щораз темнійші, головню до туалет на вулицю; ясно тілисті надаються лиш до вечірних суконь.

Останні моделі на париській виставі заповідають близький поворот до моди Першого Королівства (*Empire*).

Поживем, — побачим.

—0—

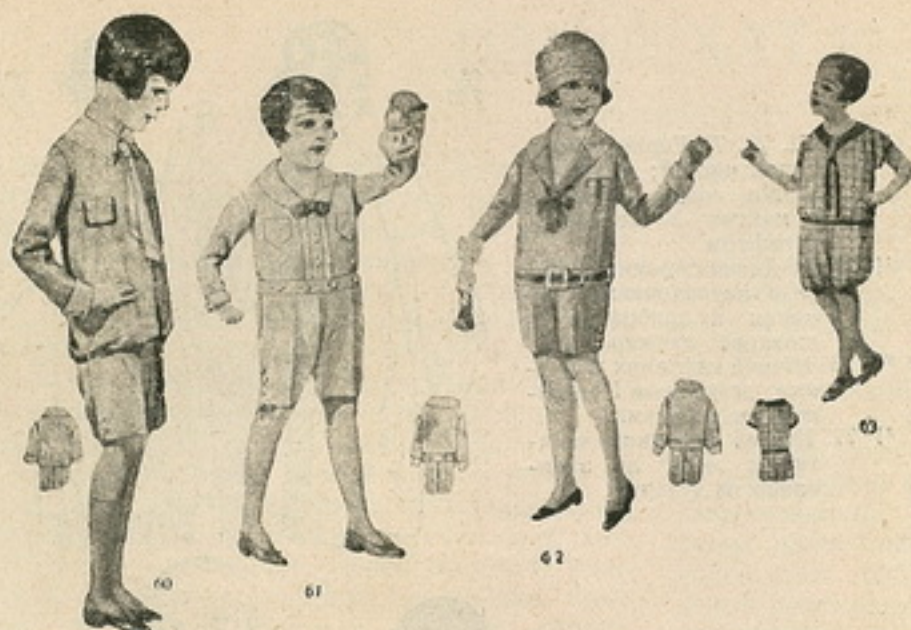

- Ч. 55. Блуза з чорної „crêpe de Chine“ ковнір і жабот білий з мережкою, широкий пасок з білої шкіри.
- Ч. 56. Спідничка з рипсу, морщена на клубках, з оригінальним кроєм на боці; кишеня і вузький пасок.
- Ч. 57. Спідничка з гранатового матеріалу „kasha“. З одної сторони фалди, над ними гузика.
- Ч. 58. Суконка з полотна в паси, для молодих дівчат. На переді вставлені фалди в формі вахляра поширюють суконку. Прибрана чорним ляховим паском з клямрою. Ковнірець з полотна, одностайної краски „beige“, краватка зі стяжки.
- Ч. 59. Суконка в кратки для молодих дівчат. Камізелька і ковнір з білого матеріалу, до того стяжка і ляховий пасок чорні. Фалди на переді з матеріалу вскіс; їх придержує патка яка сягає аж до ковнірця.

Зимна купіль захоче молодість. Бути вічно молодою й гарною, до цього стремлять передовсім великі, славні артистки і для досягнення цієї цілі вживають всяких можливих способів. Тому всі уважають їх за досвідних знатоків і числяться з їх порадами та авторитетом.

Тому не зайвим буде згадати спосіб який подає славна артистка, парижанка К. Сорель, тимбільше що цей спосіб нічого не коштує. Вона поручає за найліпший спосіб для заховання молодечої краси жінок **зимні купелі**, — розуміється як що лікар в поодиноких випадках такої купелі не забороняє.

Гігієна купелі. Підчас купання треба перестерігати таких правил: не купатися з повним жолудком бо при травленню витворюється багато тепла в організмі, а нагале остидження — шкідливе. Натще не здорово купатися бо тоді організм має за мало тепла. Як хто зігрітий або роздражнений, не повинен також купатися, бо се впливає зле на круження крові і може бути причиною поразення.

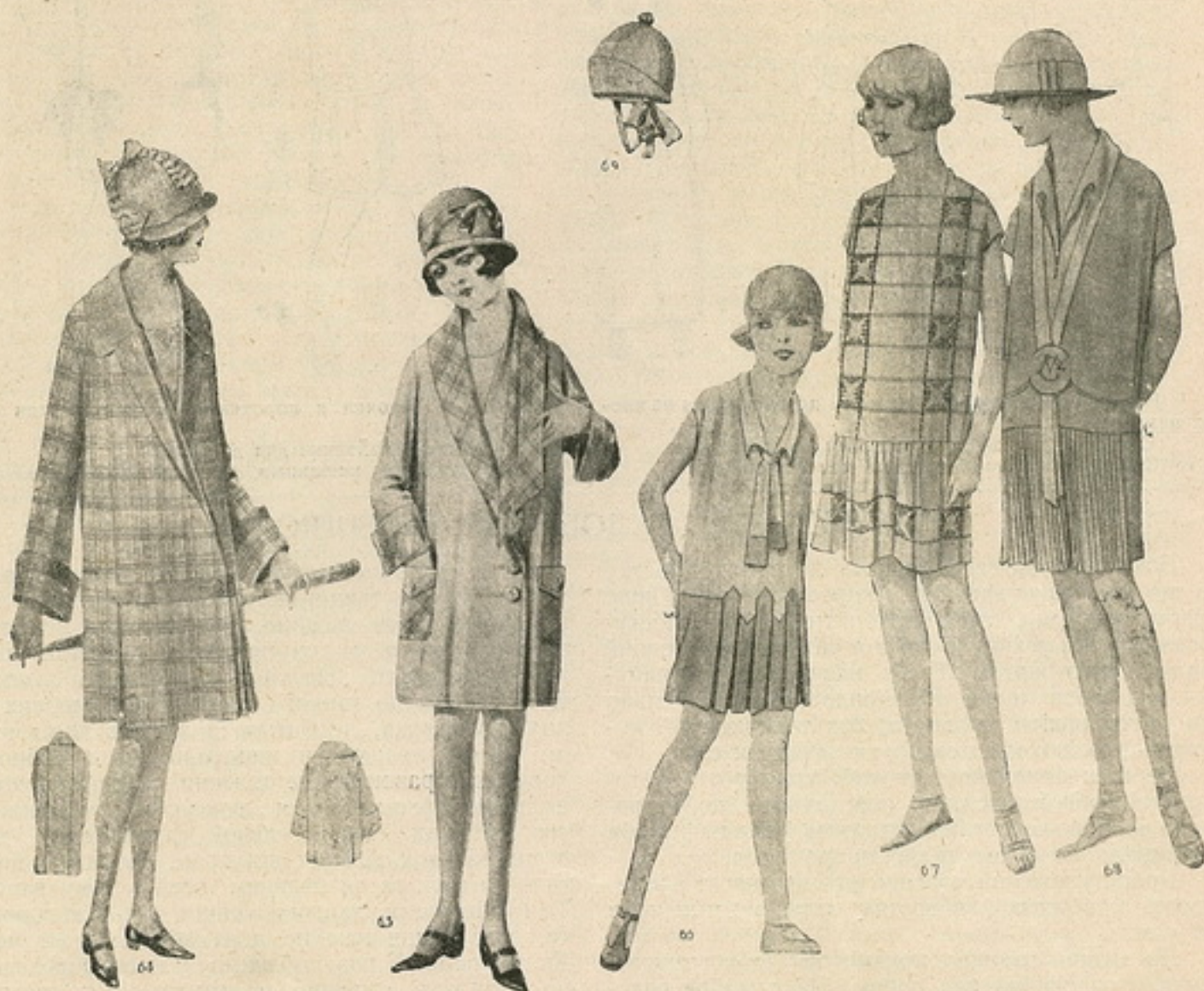

Ч. 60. Убрання з альпаки для 5—7 літнього хлопця з маринарською блузкою. Ковнірець, краватка й маншети з ясного матеріалу.

Ч. 61. Убрання з пікового матеріалу для хлопців від 4—6 літ. Штанці припинані до блузки. Патки, нашиті кишень і зі стяжки шовкова краваточка.

Ч. 62. Убрання для 3—5 літніх хлопців, з брукселіни. Білий полотняний ковнір і маншети. Вишивана кишеня, скіряний пасок і гузички з перлової маси.

Ч. 63. Убрання з полотенця в кратки для 2—4 літнього хлопчика. Ковнірець, обшиті рукавички, краватка і вузький пасок з темного полотна.

Ч. 64. Плащик з вовняної матерії в крати для дівчинки від 10—12 літ. Ковнір, маншети, пасок з переду і гузик з гладкого матеріалу або шкіри.

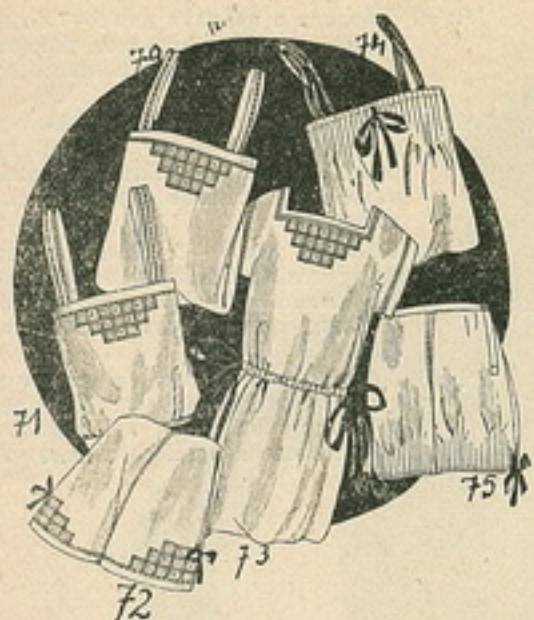
Ч. 65. Плащик з сукна „kasha“ для 8—10 літньої дівчинки. Шальовий ковнір, маншети і кишень шкоцкі.

Ч. 66. Мала суконка в двох кольорах, ясній жовтій і темно-помаранчевій.

Ч. 67. Біла стройна суконка прикрашена вишивками й мережками.

Ч. 68. Суконка з бордової крепи, з переду з плісованим фартушочком. Ковнірець і краватка кремові.

Ч. 69. Шапочка з фланельового сукна. Головка зложена з 5 частей. Вишивана вигнута криса; стяжка до зав'язування під бороду. Шовковий кутасик.

- Ч. 70. 71. 72. 73. Гарнітур з чотирьох частей; денна сорочка, нічна, станичок і майтки з мережкою й гафтом.
- Ч. 74. 75. Денна сорочка і майтки з закладочками; раменця й прибрання з шовкової стяжки.
- Ч. 76. Нічний кафтанік зі скісним декольтом і раглановими рукавами.
- Ч. 77. Нічний кафтанік витягнений в „саті“ до запинання на гузничку.

Практичний станичок для дітей до запинання на плечах навхрест.

Станичок для дітей з раменами до відпинання.

Ч. 78. Спідничка зі станичком для малої дівчинки.

Ч. 79. Нічна сорочка з короткими рукавцями для малої дівчинки.

Ч. 80. Замкнені майточкі для дівчинки.

Ч. 81. Фартушок з кишеньками, обшитий темною лямівкою.

КІЛЬКА УВАГ О ДОБРІМ ПОВЕДЕННЮ.

Добре поведіння належить до таких предметів що їх можна вивчити в короткому часі. Лише цей чоловік уміє гарно поводитися, якого поступовання є без закиду в кожній ситуації й в кожній хвилині його життя. Треба навчитися так панувати над собою, щоби то увійшло в привичку і дало нам змогу навіть на самоті, без товариства і чужого контролюючого ока бути таким як слід.

Не вміє прилично їсти той, хто мусить в товаристві собі безнастанно пригадувати що не випадає їсти ножем, та з острахом уважати, щоби припадком ножа не піднести до рота.

Добре уложений чоловік їсть прилично і в ресторані й в дома й в гостях, а також тоді коли він сам.

Не менше важною прикметою доброго поведіння є пановання над собою. Не є добре вихований той, хто при найменшій роздратованню забуває на приличний спосіб говоріння — а зачне зараз балакати вульгарним тоном. Тим власне зрадився, що приличний спосіб поведіння є для нього лише товариською політурою, а не звичаєм!

Вже від молодости треба привикати гарно хо-

дити й стояти, прилично сидіти, гармонійно рухатися. Наука танців не зможе надолжити того, що занедбалось в дома. Відчасної молодости звернена увага на злі привички є цінною підвалиною великого віна, що його даємо дітям, як привичку їх до гарного поведіння. В наших тісних обставинах, де батько й мати є приневолені до загину працювати для рідні — є добре виховання справою дуже тяжкою до переведення — як то звичайно кажеється „люксусом“. Бо треба дійсно залізних сил і великої самопосвяти, щоби в тих кількох вільних від праці хвилинах, витрепало слідити за вихованням дітей в тому напрямі. Тому пізнішим самовихованням треба нагородити те, чого рідня нам не дала або дати не могла. Як ми перший раз побачимо чужого чоловіка, то по його ході, стоянню, по тім як сідає, говорить, як заховується при столі, пізнаємо коли вже не інтелектуальний то принайменше його товариський урвень.

Надто свобідне поведіння при столі є віддавна нашою слабкою сторінкою. Маймо надію, що в будучій генерації зміниться на краще. Бора.

НАША ХАТА.

(Продовження).

До згаданої групи кімнат, які служать для то-вариського життя, належить ще одна, яка вправді призначена головно для самої родини, та все таки часом приймаємо в ній добрих знайомих і приятелів рідні. Завданням цієї кімнати — служити як місце праці всім членам родини в кожній порі дня. Виходячи з цього заложення мусимо її відповідно урядити. Передовсім треба, щоби величина цієї кімнати відповідала кількості членів родини; щоби кімната звернена була до сонця, та мала багато світла й воздуха і щоби можна було її легко, на протязі кількох хвиль провітрити; меблі відповідно до їх практичного призначення, мусять бути зладжені з доброго матеріалу; через щоденне уживання вони підпадають скорому знищенню, тому найкраще, як вони зроблені з дубового дерева. На середині великий стіл, шафа, канапа й крісла. Передовсім треба, щоби крісла були сильні й вигідні, та щоби їх форма не мучила й не розбивала нашої уваги. В кімнаті крім канапи, з малим столиком перед нею, може ще стояти шафа, або краще креденс, бо часто лучається, що ця кімната служить рівночасно за їдальню. Можна ще тут поставити машину або столик до шиття для господині дому, й то найкраще близько вікна, де багато світла. Також скромний, але гарний кіш на цвіти, зроблений з дерева або тростини, а в ньому цвіти в вазонах, надають кімнаті оживлений настрій і незвичайно причинюються до піднесення привітності мешкання. Це саме відноситься й до образів на стінах, які мусять бути дібрані до пануючого в домі духа. Ця кімната також дуже добре надається на прибіжище для добрих, старих меблів, шанованих родинних памяток, які цілком легко можна погодити з новим урядженням, з застереженням, що вони самі мають можливий вигляд.

Коли до мешкання належить ще балкон, то там найкраще примістити меблі плетені (кошикові), які звичайно є дуже вигідні.

Ціла група цих кімнат, які ми до тепер описали, це місця, в яких відбувається усе товариське й родинне життя мешканців цього дому, й які служать для святочних цілей родини та для припинання гостей; тому вони повинні мати мистецький вигляд. Цей мистецький характер кімнат досягнемо, коли також природні жерела світла, — вікна пристроїмо в відповідний спосіб. Надто яскраве світло перешкаджає в привітній і затишній кімнаті, тому завішуємо перед вікнами фіранки, з тонкого, прозорого матеріалу; вони своєю сітковою тканиною заломлюють лучі світла й ослаблюють його. Найкраще, заслонити долішню частину вікон, короткими фіраночками на шбах, які затягаємо на мосяжні прутики. Щоби злагіднити перехід від ясно освітлених рам вікон, до відносно темної стіни при вікнах, обрмовуємо їх довкруги портіерами з непрозорого матеріалу, які звисають на гладких мосяжних карнішах, уміщених понад вікнами. Коли кому не вистарчає таке заслонення світла, або коли хочеться кімнату ще більше охоронити перед оком цікавих сусідів, тоді можна ще завісити одностайну стору, й стягати її шнурочком, перетягненим відповідно через мосяжні перстені на карнішах. Але нагромадження стільки матерія

перед вікнами противиться засадам гігієни, на яких ми сьогодні стараємося урядити наші мешкання; та позбавляється вікна їх властивої цілі, т. є. до-проваджувати до кімнати можливо як найбільше денного світла, хотяй-би знова трохи й ослабленого в інтересі затишності кімнати.

Настрій і ефект наших кімнат у вечір, залежить в великий мірі від освітлення, якого уживаємо. Тут розходиться не лише о рід світла, але також дуже багато залежить від вигляду ламп, та розміщення їх в кімнаті, що і в день робить своє вражіння. Тому, коли рішаємось, яке освітлення маємо вибрати, не руководимось лише його гігієнічною вартістю, та властивістю краски, (що теж з естетичного боку може мати своє значіння), але кладемо також вагу на гарну форму ламп і на корисне розміщення їх в кімнаті.

Найідеальнішим є світло електричне; воно відповідає всім вимогам, а через свій лагідний блиск, при відповіднім уміщенню є найприємнішим для ока. Ніяке инше освітлення не надається так добре і в найрізномордніший спосіб умістити в мешканню, як електричне. Можна урядити одно центральне, або більше побічних освітлень; дуже добре надається воно до висячих ламп зі стелі, або прикріплених до бічних стін, врешті до ламп столових. При цьому електричні шнури майже зовсім не впадають в око, натомість газове освітлення, колиб ми хотіли його розмістити в кількох місцях на стелі, або на бічних стінах, дуже разилоб з його грубими рурами. З цієї причини уживаємо газове світло звичайно, як одно центральне, в формі висячої лампи. Натомість електричне світло можна розмістити в кімнаті в найрізномордніший спосіб і тоді можемо досягнути справді незвичайні ефекти: жарівки уміщені в більшій кількості густо на стелі, або звисаючи зі стелі на шнурках з шкляних перел, або на металевих ланцюшках, то знова зручно розміщені на бічних стінах, або знова всі ці роди розміщення світла, зіставлені разом, причім можна зрезигнувати, з одного центрального освітлення. Крім цього можна ще впливати на ефект всякого рода світла, коли заложимо відповідну, матово-білу, або ніжної краски умбру, зі шкла або матерії; через певне приглушення світла або через додання йому якоїсь краски викликається в кімнаті зовсім спеціальний настрій.

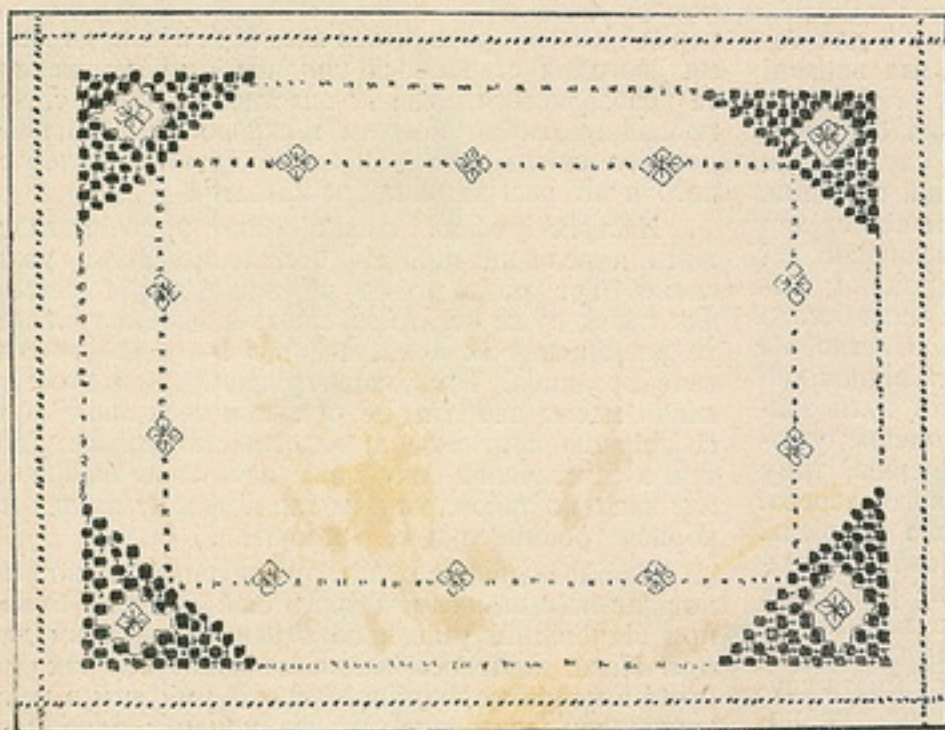
З названих вище родів світла, найкраще надається до дитячих кімнат, спалень, тоалет, купальні й пр. світло електричне, а то зі зглядів господарських, як і гігієнічних. Але також і нафтове світло, в формі столової, або висячої до стягання лампи, з її ясним лагідним блиском має свій певний чар, і багато людей її незвичайно цінять, головно при читанню, писанню, або робленню ручних робіт. Також досягається дуже тонкий ефект стародавним світлом свічок, освічуючи ними кімнату або стіл, розуміється попри инше головне освітлення; до цього треба дібрати відповідні свічники з шляхотного металю або иншого матеріалу, гарної, без закиду форми, й заложити відповідні малі умбри, які не допускають, щоби полум'я свічки хиталось від кожного подуву.

(Продовження буде).

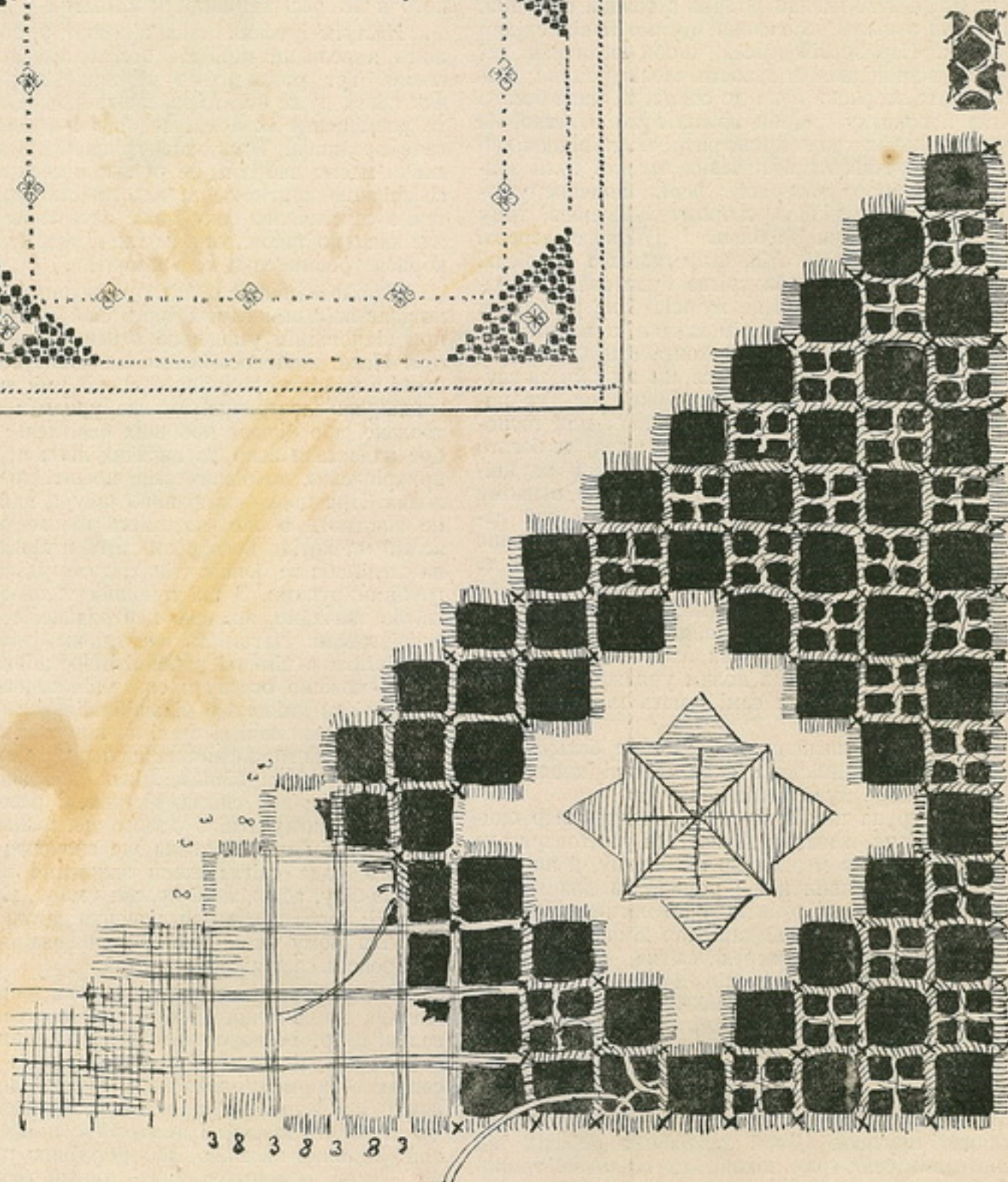
РУЧНІ РОБОТИ.

11

ПРОБКТУВАЛИ Й РИСУВАЛИ ОЛЬГА Й ОЛЕНА КУЛЬЧИЦЬКІ

12

Ч. 11. Серветка з шарого полотна з мережками і вишивкою гладдю. Надається на малі столики, мішені на стіл, капку на подушку і т. п. Величина відповідна до її призначення; обрубець широкий на 2 см, примережаний звичайною мережкою. В кожному куті серветки вимережані роги (дивіть візр ч. 12). На мережку треба витягнути що 8 ниток, а полишити що 3 і добре вважати, щоби лишився в середині квадрат, на якому вишита гладдю зірка. По витягненню ниток треба обкинути довкруги всі квадратики, перешиваючи кожний з них на рогах хрестиком, а потім що другий

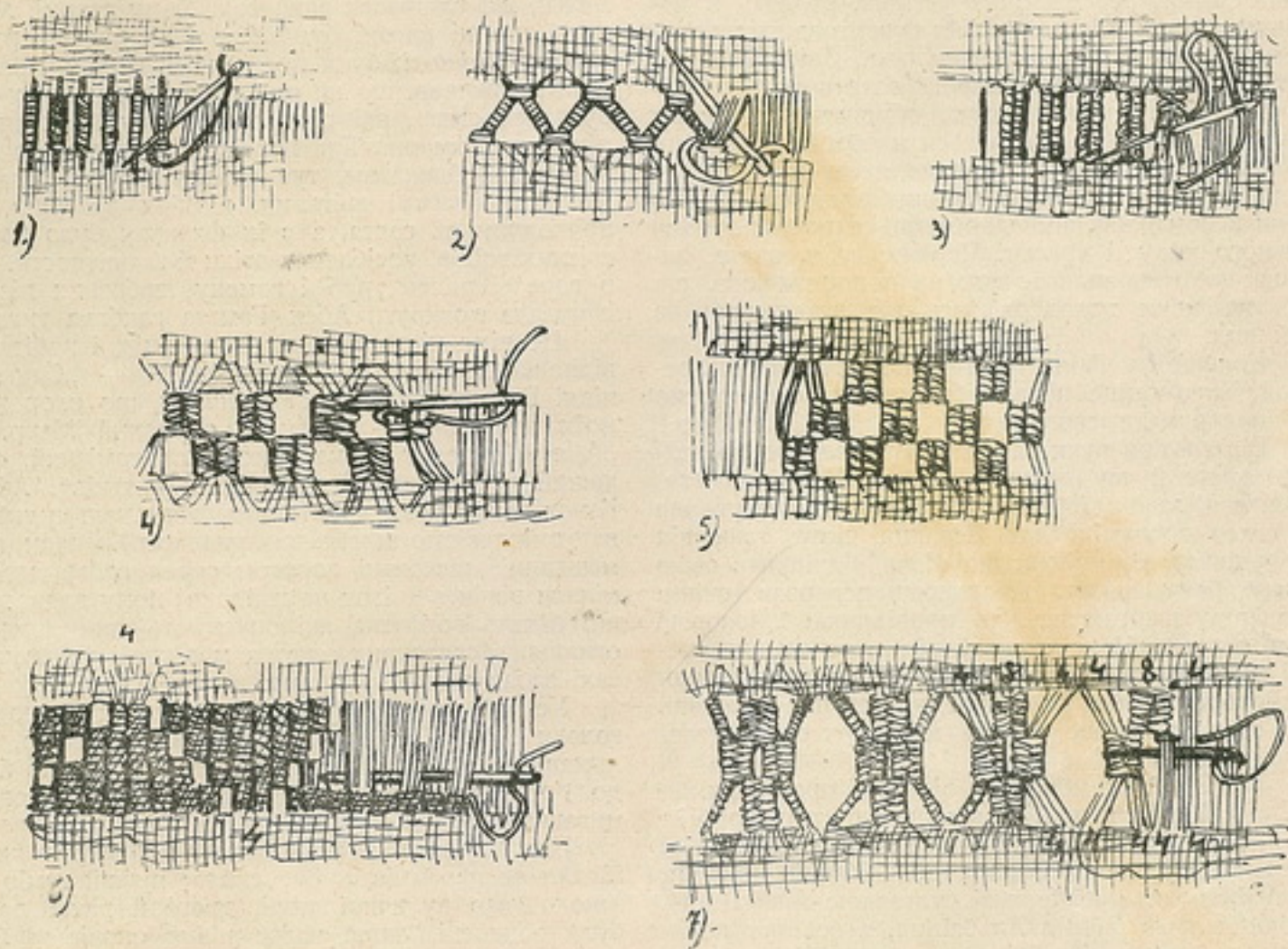
зашити павучком, так, що отримаємо шахівницю (Витягання ниток, обрубець квадратиків і павучки все це докладно назначене на рисунку ч. 12). Кінці мережаних рогів получені між собою одним рядочком мережки, так, що повстає квадрат. З такої самої мережки зроблений в середині другий квадрат, який опирається своїми кінцями о середину мережаних рогів. На цій мережці уміщені, в пропорціональних відступах, вишивані гладдю зірки. Мережка й вишивка виконані білою запалочкою DMC ч. 12.

НАУКА МЕРЕЖОК.

Обрубець з мережкою, для зміцнення берегів матеріалу.

МЕРЕЖКИ.

Від 1—7 декоративні мережки (від найлегшої до щораз труднішої), якими можна прикрашувати всякі робітки, рушнички і т. п. Остання мережка примінена до робіт див. ч. 1. нашого журналу.

А Ф О Р И З М И.

Найдорощою для чоловіка має бути його жінка, на жаль буває її одяг.

Хто вірить своїй жінці, обдурює себе, — хто їй не вірить, буває обдурюваним.

Жінка відразу послухає свого чоловіка, — як прикаже їй те, чого вона сама хоче.

Хоче чоловік щось серйозного зробити — передумує, що буде при цьому говорити; жінка, — що одягне на себе.

Гарна жінка, це рай для очей, пекло для душі, а чистилище для кишені.

—О—

ОСТАННІЙ З РОДУ АБЕНЦЕРАГІВ.

(Продовження).

Усі подорожні мали припасані шаблі до пояса, вони були закутані в плащі, а широкі капелюхи до половини засланяли їхні обличчя. В переході здоровили вони Абен-Гамета, який розрізняв в привітах імена Бога, пана й царя.

Вечером заїхав до шинку й сів між чужинцями, які не завдавали йому ніяких перехрестних питань. Його турбан, убрання й оружжя, не робило на них великого вражіння. Хотяй така була воля Аллаха, щоб еспанські Маври втратили свою гарну батьківщину, але Абен-Гамет не міг поважати побідників. Більш живіщі зворушення очікували Абенцерага в дорозі до Гренади.

Гренада є побудована у стіп Сієрри-Невади, на двох високих горбах, які розділює глибока долина. Доми, розкинені на узгір'ях, сходять в долину, надаючи містові вигляд отвертого овочу гранату, звідки й пішла його назва. Дві ріки, Ксеція й Дуеро, з яких перша котить золотий пісок, друга срібний намул, обмивають підніжжя горбів, збираються й лучаться в середині чарівної долини званої Вега. Ця долина, якою володіє Гренада, покрита виноградниками, фіговими, морвовими й помаранчевими деревами, окружена горами дивного виду й краски. Чарівне небо, чисте, лагідне повітря, впливає так на подорожнього, що цей не може повздержатись від захоплення на цей вид.

Коли Абен-Гамет побачив перші будинки Гренади, його серце почало битися так сильно, що мусів стримати свого мула.

Він зложив руки навхрест, очі звернув до святого міста й так дивився мовчки. Провідник затримався також і хотяй всі взнеслі почування є тяжко зрозумілі для Еспанця, всеж таки він зворушився, розуміючи що Мавр відвідував свою давню батьківщину. Абенцераг перервав вкінці мовчанку звертаючись до провідника: „Чоловіче будь щасливий! не скривай від мене правди, нехай супокій що панував в дні твого народження супроводить тебе, як місяць що вступає в повню. Що це за вежа що світить мов зоря серед зеленого ліса?“

— „Це Альгамбра“ — відповів провідник.

— „А цей інший замок, на другому горбі?“

— „Це Женераліф“, — пояснив Еспанець.

В цьому замку є парк обсаджений міртами, де Абенцерага побачили зі султанкою Альфаїмою. Трохи далі бачите Альбаїцин, а ось тут недалеко нас золочені вежі.

Кожде слово провідника прошивало серце Абен-Гамета. Яка це жорстокість довідуватися у чужинців о пам'ятниках колишньої слави й давати оповідати собі непричасному до цього Еспанцеві, історію своєї рідні й приятелів! Провідник роблячи кінець роздумуванням Абен-Гамета закликав:

— Ідьмо пане Мавре, ідьмо Бог цього хотів! Наберіть відваги, чиж не сам Франц I. є нині нашим в'язнем в Мадриді?“

Він зняв капелюх, перехрестився і підогнав мулів. Абенцераг затиснув свій рівнож на голову й закликав: „Так було сужено“. Звернувшись

до Гренади, переїхали біля великого ясеня, славного битвою Міса і великого Калятрава, за часів панування останнього короля Гренади. Опісля слідувала променада Алямеїди, якою втиснулися крізь браму Ельвіри до середмістя. Вони вдерлися на Рамблю і знайшлися на площі, яку окружали зі всіх сторін доми, архітектури мавританської. Оден крам був отвертий для Маврів африканських, яких зваблювала тут торгівля шовком з долини Вега. Ось тут привів провідник Абен-Гамета. Абенцераг був занадто зайнятий, щоби відпочати в своїй новій домівці, батьківщина мучила його. Не могучи опертися почуванням, які мучили його серце, вийшов він серед ночі на вулиці Гренади й почав блукати. Пробував розпізнати своїми очима ці пам'ятки, які так часто описували йому старці. Можливо, що ці високі будівлі, на які він тепер дивився в темноті, були колись мешканням Абенцерагів; можливо, що на цих опущених площах відбувалися свята, які розносили славу Гренади аж ген попід хмари. Тут переїздили чвірки накріті величавим брокатом, тут стояли галери навантажені оружжям і квітками, відділи драгунів, що приходили на свята, а в їх флянках було багато світлих воїнів, уосіблення втіхи й галантиности. Але о горе! Замість труб і гомону любовних пісень, панувала довкруги Абен-Гамета глибока тишина.

Це німе місто змінило мешканців і побідники відпочивали на місці побіджених. — „Отже ці підлі Еспанці сплять під кришами, що охороняли моїх предків“, — закликав обурений Мавр. — „А я Абенцераг блукаю незнаний, самотний, опущений під дверима палат моїх батьків“. Абен-Гамет почав роздумувати над людською судобою, над змінчивістю щастя, над упадком Гренади, якої мешканці, заскочені ворогом серед забав, мусіли міняти вінки з квіток на кайдани; йому здавалося, що бачить горожан, які опускають свої домашні огнища, в святочних одягах, мов гості утікаючі зі салі забав гонені пожежою.

Усі ці мрії й думки тиснулися гурмою до голови Абен-Гамета; повний жалю і болю, він думав над тим як виконати плян, що привів його до Гренади; день заскочив його на цих роздумуваннях.

Він зблукався, зайшов далеко від кану, в якесь віддалене передмістя. Все спало; ніякий гамір не заколочував вуличної тиші, двері й вікна домів були зачинені, лише голос півня оповіщав бідним мешканцям поворот трудів і праці.

Довго блукав Абен-Гамет, та не міг знайти дороги, вкінці побачив як відчинилися якісь двері. З них вийшла молода жінчина, убрана на взір готичських королев, різьблених на пам'ятниках старинних будівель. Чорний корсет прибраний кружевами обтискав її елегантну статі, коротенька спідничка, вузька і без фалдів відкривала її приманчиву ніжку, на голову мала накинену чорну хустинку. Лівою рукою тримала вона її зложену навхрест під бородою в цей спосіб, що зовсім добре можна було бачити її рожеве личко і великі чорні очі.

(Продовження буде).

Кормлення дволітної дитини.

Звичайно мало звертається уваги на кормлення дволітної дитини, хоч воно не менше важке, як кормлення немовляти. Тому тут буде мова про те, що має їсти дитина по відлученню до часу, коли може їсти разом з дорослими.

При кінці першого року й з початком другого треба дитину так годувати: що дня 2 рази молоко (не розпушене водою), як перша й остання їда; два рази кашка на молоці й трохи овочевого соку й раз ярина (піре) — усього приблизно 200 грамів. Відтак треба їду дитини поступово примінювати до їди дорослих. Робимо це в той спосіб, що зменшуємо скількість молока на трохи більше, як $\frac{1}{2}$ l. денно, натомість даємо таку їду, яка заступалаби поживні складники молока; крім цього ділимо денну їду на три головні й дві побічні. Найкраще уважати за головні снідання, обід і вечеру, а прочі за побічну їду; тоді програма харчування буде така:

1. Снідання: 200—250 gr. молока з печивом, трохи масла або мармеляди.

2. Снідання: хліб з маслом, сирі, терті, або варені овочі або сік з овочів (сируп).

Обід: супа, ярина, бараболяне піре, що другий день піре з мяса.

Підвечірок: 200—250 gr. какао або солодової кави на половину з молоком і дещо печива.

Вечеря: 200—250 gr. кашки на молоці (рідкої) або молоко, а до цього хліб з маслом. Замість кашки часом на відміну овочеву мармеляду або пудінг з молочним сосом.

Не конче здорово, й лікарі не дуже поручають давати дволітним дітям правильно яйця. Занадто вже перецінюється їх поживність. Діточий жолудок не все добре їх травить, і без них можна цілком обійтися. Але від часу до часу одно варене яйце (на мягко) або яєшниця не зашкодить. М'ясо можна давати, але лише в маленьких кількостях і дрібно січене. З ярин, — найліпше шпінат, моркву, каляфіор і бруксельку. Інші роди капусти є тяжко стравні, тому не треба їх, хіба дуже рідко, давати. Каляфіор і бруксельку треба перед варенням налити три рази киплячою водою, через те вони стають легше стравні й не здують. При інших яринах належить воду, в якій вони варилися залишати, бо в ній знаходяться соли, які й становлять головну вартість ярин.

З овочів можна майже всі уживати, за винятком цих, які мають тяжко стравну й тяжку до усунення шкірку, а саме виноград і порічки. Найкраще давати дитині лиш сок з овочів. Яблука, грушки, банани, суниці можна давати сирі, але або дрібненько посічені, або терті на терці. Розтерті овочі змішані з тертим або товченим в мазі цвібаком дають легкостравну овочеву папку, яку діти дуже люблять.

Велику вагу треба класти на зміну в їді. Навіть найліпші страви, як шпінат й пшеничний грисік не є добре часто давати. У дитини розвивається змисл смаку, який потребує все нових побуджень, а як їх немає, то дитина тратить апетит.

При кінці другого й в третьому році остає та сама програма їди, лиш треба чим раз більше зближувати її до їди дорослих. Тут також треба дбати про зміну, особливо при мучних стравах, які в тім віці становлять один з найважливіших складників їди. Риж, саго, клусочки, макарани, їдять наші діти дуже радо, в заміну за цвібак

чи грисік. Можна давати частіше яйця, хоч як сказано вже, їх поживність ми перецінюємо. М'ясо, можна також давати частіше, але не щоденно.

I. K.

Гарна, чиста й ніжна шкіра.

Колиб люде від молодости училися штуки, як бути гарним і молодим, і колиб цю штуку свіdomo й систематично переводили в життя, то вже в короткому часі не булоб поганих людей на світі.

Не можна сказати, щоб багато було людей упосліджених природою; по більшій часті, вони погані тому, що не уміють плекати краси. На жаль є досить мало таких, яким залежало би на добрій расі людей; які найшли би час і не жалували труду, щоб удержати й видосконалити свою зовнішню красу. А інші, які-б й хотіли дбати трохи про неї, скоро попристануть на спробі. Звичайно лише ті вміють оцінити вартість краси, які все за нею тужать, а ніколи її не посідали.

Але якби вони знали, що це лиш від них самих залежить, щоби бути все життя гарним і принагідним, то вони не залишиб нічого, що можна для тої ціли випробувати.

Передовсім треба собі виразно з'ясувати, чого вимагається від зовнішньої краси.

Гарна, чиста й ніжна шкіра, є осягаємою власністю всіх, хто хоче бути гарним і молодим; і дійсно не допоможе граціозність ані елегантність, чар молодости, ані зріла краса, коли чистість шкіри полишає дещо до бажання.

Першою умовою цього є здоров'я.

Дорога — чистість. Чистість у вищому розумінню.

Передовсім треба на це вважати, щоби шкіра була чиста, головню перед сном. В тій цілі треба лице, шию й руки очистити кожного вечора відповідним кремом. Крем смакується легко й лагідно на шкіру, відтак стирається чистим платком; коли шкіра стала свіжа й зарожевілась, треба її обмити легко літньою водою, без мила, висушити рушником, але не витирати. Головню треба вважати на це, щоби ніколи не зліз нижній наскірок довкола очей і на шиї.

Як довго температура на дворі держиться понад 0°, треба спати при отвореному вікні; це може знести навіть найвражливіший організм, треба лише добре накритися. Впаде температура до точки мерзнення, тоді треба вікно на ніч замикати; ледяна студія шкодить шкірі на лиці.

Рано, коли встаємо з ліжка, треба зараз приступити до отвореного вікна, літом чи зимою, опертися руками на бедра, вдихнути глибоко воздух (через замкнені уста), так щоб ним виповнилась ціла грудна клітка. Відтак видихнути назад воздух, через отворені уста, з цілої сили.

Цю вправу треба робити мало одягненим, що дня рано, три рази.

—o—

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

Кооператива Українського Народного Мистецтва в Чорткові. Заходом філії „Союзу Українок“ в Чорткові, засновано там промислову кооперативу Українське Народне Мистецтво, а перші основательні збори відбулися 12. лютого с. р. На зборах відчитано реферат про значіння кооперації, а спеціально про цілі й користи наміченої кооперативи. В чому проявляється діяльність кооперативи, не маємо на разі відомостей.

В Перемишлі заходом філії „Союзу Українок“, улажено курс крою й шиття, який тривав шість місяців і скінчився 15. мая с. р. На курс учащали й отримали свідоцтва 33 учениці. Зараз відкрито новий курс, також шестимісячний, який являється рівночасно курсом для інструкторок.

З Українського Жіночого Союзу в Чехословаччині. Між 16—17. червня с. р. Укр. Жін. Союз

в Чехословаччині улаштував наукову екскурсію (200 осіб) до Кральова Градця, щоб оглянути санітарну виставку та інституції Соціальної Опіки. Екскурсантки оглянули: Виставку чеськ.-слов. Червоного Хреста, яка яскраво представила боротьбу зі соціальними хворобами, соціальне виховання дітей, працю чеськ.-слов. Черв. Хреста для охорони матерей і дітей, санітарного виховання народу, самаританської негайної допомоги і т. п. З інституцій: дім для положниць, порадию матерей і дітей, ясла для немовлят, амбулаторий для туберкульозних, захист для дітей-сиріт, студентський Дім, і Дім Соціальної Опіки, та два будинки „YWCA“ і „YMCA“.

Наслідком цієї екскурзії виникло бажання учасниць простудювати докладно Соціальну Опіку в Чехословаччині. В сучасний мент організується гурток студій Соц. Опіки під керівництвом проф. Марії Омельченко. Записалось біля 30 осіб жінок і чоловіків, які з осенню розпочнуть свою працю.

Курс крою й шиття „Союзу Українок“ в Перемишлі.

Прохання до читачок „Нової Хати“.

Як відомо, товариство Укр. Жіночий Клуб в Коломиї задумує видавати часопис для сільського жіноцтва. Не є це видумка інтелігенток, а konieczність й бажання самих селянок. Хотий на око заглови інтелігенції здається, що сільська жінка пририта злиднями й відвічною неволею нічим не інтересується, — на ділі, як поговорити з ними щиро, бачиться велике заінтересовання селянок народними справами, зацікавлення політичними правами, що прислугують жінці, а про які вони часто дуже мало знають. Дівчата а то й жінки, радіб чогось путнього навчитись й вістку про господарські курси приймають з ентузіазмом. І що більше, ми бачимо, що наколи жіноцтво перейметься якоюсь справою, — обстоює її солідніше й совісніше, як це роблять звичайно чоловіки.

З'організування, піднесення, освіднення й просвіщення як найширших селянських жіночих мас — кладе собі за задачу редакційний комітет майбутньої жіночої газети в Коломиї.

Але до цього треба нам співуділу усіх, кому

справа піднесення жіноцтва й добро народу лежить на серці.

Нам необхідно знати, в котрих сторонах жіноцтво свідоме, а де ні й чому. Де належать жінки до „Просвіти“, кооператив, Клубів У. П. Т., — чи займаються ними, беруть чинну участь в Управі і т. п. Знаємо, що декуди по селах існують чи існували Клуби Жіночої Громади — прохаємо дуже дати нам знати, чи чинні вони, хто ними займається? Подати ймена, опис роботи, й оскільки можливо світлин, чи поодиноких діяльних жінок, чи знімки груп, — як є. Хотіли-б ми знати, як жінку в даних околицях трактується в громаді, родині? Як приймає жіноцтво вістку про пляноване видавництво жіночого часопису для села, що хотілоби бачити у ньому? Просимо списувати ймена жінок, що хотілиби бути передплатницями часопису. Просимо теж надсилати короткі дописи й звіти у цих справах, бо тільки при загальному співуділі й заінтересуванню, часопис зможе відповісти своєму завданню.

Дописи й інформації просять слати на адресу Олени Кисілевської в Коломиї вул. Нова ч. 1.

Курс крою й шиття Союзу Українок у Львові, який відбувся в часі від 15/3—15/6 с. р.

Про потребу вживання яринних страв.

Якість і скількість поживи впливає на людський організм і робить його податним або відпорним на різні хвороби, збільшаючи або зменшуючи спосібність людини до праці.

Це впрочім річ ясна, що хто не доїдає, або напихає свій жодунок непоживними стравами, — не може мати тих фізичних сил і тої духової енергії, які має людина, що живе згідно з потребами свого організму.

Мязи зле відживлюваної людини бажають відпочинку, вона охляла, тяжка й неспосібна до видатнішої праці.

Можна подавати різні причини, чому праця наших селян менше видатна, чим селян інших народів, але без сумніву найближшою причиною цього є наше від многих поколінь недостаточне й невідповідне відживлювання.

Людська пожива складається з білковини, товщів, углеводанів, солей, квасів, вітамінів та води.

Білок є потрібний до творення всяких клітин людського тіла. Він знаходиться в м'ясі, молоці, яйцях (передовсім в **жовтку**), в деяких яринах, як горох, фасоль, сочевиця й прочих стручкових рослинах. Білок є передовсім дуже важним складником поживи при відживлюванні дітей та підростаючої молоді. Повинен знаходитися в щоденній поживі чоловіка в формі м'яса, набілу й ярин.

Другий складник людської поживи **товщ**, спалюючись в організмі, доставляє йому тепла. Зимовою порою треба нам більше тепла, тому й більше товщу, в літі менше. Найпоживнішим товщем є нетоплене масло.

Третім важним складником людської поживи є т. зв. **углеводани**. Їх знаходимо в стравах рослинного походження себто в хлібі, бульбі, цукрі, овочах і всіх яринах. Углеводани спалюються в організмі так як товщ і витворюють тепло. З огляду на подібне ділання в організмі, можна заступити товщ углеводанами.

Тут належить ще згадати про **кваси, соли та вітаміни**. Ці три останні складники знаходяться в овочах і яринах. Велике значіння при відживлюванні мають вітаміни; вони знаходяться в яринах і овочах, та **під лускою зерна** всякого збіжжя й рижу. Тому дуже перемелене збіжжя на „найбілішу муку“, в яким нема зовсім грису, — шліфований риж, мають з огляду на відживлювання меншу вартість.

Недостача в поживі деяких вітамінів спричинює різні хвороби, як шкорбут, або у дітей звисну у нас „англійську слабкість“.

Одностороннє відживлювання є недобре. Зле робить той, що харчується лиш м'ясом, як і той, що відживляється самими мучними стравами. Надмірне уживання м'яса (пр. в Англії) спричинює різні хвороби, як жовчеве каміння, нервові хвороби, подагру і т. п. Також не є вказаним в нашій підсонню споживати надто велику скількість товщу, який не маючи змоги весь розпуститися в жодунок, спричинює зле травлення. Нагромадження за багато товщу в організмі спричинює затовщення серця і т. п.

Таксамо некористно впливає на організм одностороннє харчування углеводанами, н. пр. бульбою й капустою. (Кишки й жодунок наш не надаються до виключно рослинних страв, з огляду на те, що його обем є менший, як у звірят виключно ростинних).

Тому людський організм потребує різнородних страв, так м'ясних як і ростинних в ріжнім стані: сирих і варених.

Щоби бути здоровим і могли видатно працювати, треба відповідно відживлятися, — значить споживати не лише м'ясні й мучні страви, але зарівно ярини й овочі, варені, як також сири, бо в них знаходиться найбільше складників потрібних для людського організму.

Ма.

УКРАЇНСЬКА КУХНЯ.

Неділя: 1) Малинова зупа або з афін, з грінками. 2) Смажені курята з мізерією або горошком. 3) Бішкоптова легуміна з шодовим сосом.

Понеділок: 1) Борщ з молодих бурачків. 2) Розбратлі з калярепкою або солодкою капустою. 3) Компот з афін або ожин.

Второк: 1) Зупа з яблук з грінками. 2) Січена печеня з волоським макараном. 3) Риж зі сметаною.

Середа: 1) Зупа зі свіжих грибів з кльосочками. 2) Ліниві пірижки, каляфіор. 3) Легуміна з афін.

Четвер: 1) Яринова зупа. 2) Теляча печеня з морквою й бараболою, або з рижом. 3) Компот з яблук.

П'ятниця: 1) Бараболяна зупа. 2) Смажені яйця й гриби; зелена фасолька. 3) Вареники з афін або ожин зі сметаною.

Субота: 1) Зупа каляфіорова. 2) Волова печеня на дико з бараболою й бурачками. 3) Компот з морель.

Переписи.

Овочеві зупи

вариться звичайно в цей спосіб, що розварені овочі перетирається через ситко, відтак заправляється зупу мукою розбитою в сметані й осолоджується цукром. До зупи з рабарберу додається для піднесення смаку кусок цитринові шкірки; до яблучної зупи додається цитринову шкірку й кусок цинамону. Зупу з афін не заправляється сметаною, лиш осолоджується і засипується кількома ложками грисіку або сагом. До смаку додається також цитринові шкірки і цинамону.

Кльосочки до зуп.

1) Масляні кльосочки: 2 ложки масла розтерти з двома цілими яйцями, всипати 2 ложки тертої булки, трошки петрушки й соли, вимішати і кидати малі кльосочки на киплячу воду або на зупу.

2) Бішкоптові кльосочки: 2 ложки масла розтерти з 4 жовтками, додати ложку муки й знова терти аж маса буде пухка. Вкінці додати піну з 4 білок, легко вимішати, вилляти на пательню, натерти маслом і пекти в мірній печі. Відтак покряти й подати до овочевих зуп.

Начиняна калярепа.

Калярепу обібрати, сполокати й відтяти вершок у виді покришки. Мясівку вибрану зі середини калярепи посікти дрібно, присмажити на маслі, додати яйце, зеленої петрушки, кілька ложок сметани й тертої булки, посолити і все разом вимішати. Цєю масою начиняти калярепу, прикрити відтятим вершком, обв'язати ниткою і укласти в ринці одну побіч другої. Відтак деңструвати на маслі з росолом або в солений воді з буліоном і маслом, при кінці заправити сметаною.

Бульб'яні кльоски до калярепи й інших риз. З $\frac{1}{2}$ kg посолених, варених і змелених бараболо, 2 яєць і муки зробити вільне тісто. З тіста зробити довгий валок, покряти на малі кусні, а кожний кусок викачати на стільниці на подовгасту кльоску, в середині грубшу, боками звужену. Відтак кидати на солону киплячу воду й варити кілька хвиль. Варені мастити маслом. Це тісто належить робити з теплих бараболо і безпосередно перед варенням.

Яйця в сосі.

Мілко товчену й пересіану булку присмажити в 8 dkg масла, додати 1—1 $\frac{1}{2}$ ложки дрібно покрайної петрушки, залляти $\frac{1}{2}$ літрою кислої сметани й варити, мішаючи час

до часу, щоб утворився з цєю гладкий сос. Перед поданням вкинути до сосу 5—6 на твердо зварених і в кружильця покрайних яєць. Подається з булкою покрайною в кружильця і смаженою на спосіб котлетів.

Бішкоптова легуміна.

Кільконадцять білок убити на піну, посолити до смаку й укласти на полумиску в кружок, полишаючи в середині вільне місце. На цей кружок наложити бішкоптів, прикрити знова піною, вигладити ножом і посипати грубо товченим цукром. Відтак вставити на годину в негорячу руру, так, щоб піна присохла, але не пожовкла. Легуміну прибрати конфітурами й подати зі шодовим сосом, який вливається в середину на полумисок.

РАДИ ГОСПОДИНЯМ.

Возняні коліорозі матерії найкраще прати в сирватці або в воді з вареної фасолі. ($\frac{1}{2}$ kg білої фасолі на 4 l води.) Товсті плями на матерії добре є перед пранням зазначити білою ниткою, щоб відтак ці місця старанніше натерти. По пранню сполокати літньою водою, сушити в тіні й прасувати, коли матерія ще вогка.

Товсті плями на матерії добре чистити осьтаким плином: вимішати добре рівну скількість амоніаку, чистого спірту, сіркового етеру й бензини. Тим плином натирати сплямлені місця на матерії, відтак матерію розвісити, щоб висохла. З плином треба обходитись уважно, бо легко-запальний.

Плями з червоного взна зникають, коли сплямлені місця намочити на 24 години в теплім солодкім молоці. Свіжа пляма зникне й по 12 год.

Плями з торіла на вовняній матерії чистяться дуже добре овочевим оцтом.

Плями від чоколаді можна вичистити жовтком з гліцеріною. По вичищенню треба випрати гарячою водою.

Захвої рукавички добре перуться в сильно посолений воді.

Наддурту возняну матерію найліпше направимо, коли зішлемо волоском, — або підліпимо англійським плястром.

Вілла, яке має довгий час лежати неживане, треба завинути в темносний папір, щоб не ажовкло.

За підставку до залізка добре вживати цеглу; вона далеко довше затримує тепло в залізку, як підставка з заліза.

Переписка редакції.

Вп. П. Ольга Бачинська, Стрий: Дякуємо за листа. В цих днях зголоситься у Віпани наша представниця Н. Селезінська, Стрий: Радо помістимо.

Союз Українок з Перемишля: Дуже дякуємо за привіт. Надісланий матеріал містимо.

Пластуни 26 п. з. М. Павліна, Косів: Дуже дякуємо за листа й побажання. Ми раді, що на наше видавництво відгукується загал, а до того молоде покоління, — наші пластуни. Відносно „мод“ докладніше в листі, думаємо, що погодимося в поглядах.

Ольга Мотульська, Грималь з/Терн: Помістимо. Укр. Жіночий Союз з Празі: Частину містимо. Лист окремо.

Малицька, Шахтинці з/Терн: За лист дякуємо й очікуємо. Марія Струтинська, Мухоматівка. Дуже дякуємо за листа й незвичайно цінні уваги. Постараємося примістити по змові. Сердечні поздоровлення від колегій.

Оля Левіцка, Берлін. Все отримали, дякуємо і поручаємось на будуче. Лист окремо.

Видає Кооп. „Українське Народне Мистецтво“. З друкарні Ігн. Єгера, Львів, вул. Сикстуська 33.

За редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, Руська 18.

До ілюстрацій поданих в журналі „НОВА ХАТА“ додаємо нашим Передплатникам готові форми по слідуючим цінам: На сукні 2.— зол., на одиг для дітей 1.50 зол., на білля 1.20 зол. Гроші треба вислати рівночасно з замовленням форми, а то переказом або в почтових значках. На поручення треба долучити 30 сот.

Форми приладжується в 3 нормальних величинах:

I. Величина годиться для 90 см. горіш. обєму, 100 см. боків 115 см. довж. переду

II. „ „ „ 100 „ „ „ 110 „ „ 120 „ „ „

III. „ „ „ 110 „ „ „ 120 „ „ 130 „ „ „

Члени кооперативи „Українське Народнє Мистецтво“ жіноч. пром. кооп. дістають при замовленні форми 10 проц. знижки.

Адміністрація журналу „Нова Хата“, Львів, вул. Руська ч. 18.

ЛИСТОК НА ЗАМОВЛЕННЯ ФОРМИ

Переказую поштою _____ зол. _____ сот.

Пересилаю в прилозі в почтових значках _____ зол. _____ сот.

і прошу о надіслання слідуючих форм:

число форми _____ величина форми _____ число журналу _____

„ „ „ „ „ „

„ „ „ „ „ „

Імя і прізвище: _____

Адреса: _____

до

П. Т. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

Випускаємо вже 3 число журналу „НОВА ХАТА“ та звертаємося з проханням поширювати цей **одинокий у нас** ілюстрований, жіночий журнал, присвячений модам і справам домашнього жіночого господарства та приєднувати йому як найбільше передплатників.

Журнал виходить кожного 1го в місяці обєму на 16 сторін.

Передплата по кінець року від 1. числа виносить 8 золотих.

Поодинокє число коштує 1 зол. 20 с.

Адреса Редації і Адміністрації:

„НОВА ХАТА“, Львів, Руська 18.

„НОВУ ХАТУ“ можна купити у всіх книгарнях та бюрох газет.

Рівночасно звертаємося з проханням до наших П. Т. Передпл. подавати нам певні адреси наших Громадян на які-б можна було вислати оказоні числа.

